

Technická směrnice

č. 29 - 2009

kterou se stanovují požadavky a environmentální kritéria pro propůjčení ochranné známky

Trubky, tvarovky a potrubní systémy z polyolefinů

Při projektování výstavby infrastruktury se bere stále více v úvahu vliv použitých materiálů na životní prostředí. V případě potrubních rozvodů jsou v poslední době na trhu vedle konvenčních materiálů k dostání alternativy, které neobsahují životní prostředí zatěžující halogenové organické látky a toxické kovy. V případě trubek vyrobených z polyolefinů lze nalézt i další vlastnosti, které je z ekologického hlediska oproti konkurenčním materiálům zvýhodňují. Nižší spotřeba energie při výrobě finálního výrobku, nízká hmotnost, která šetří spotřebu pohonných hmot při dopravě a instalaci potrubí, dlouhodobá životnost, odolnost proti korozi, chemická inertnost zaručující, že se nevyluhují žádné toxické látky. Recyklovatelnost, kdy termoplastický materiál může být znovu roztaven a přepracován na nové výrobky či možnosti zpětného získání energie při spalování, které je charakterizováno vysokým obsahem energie i nízkým množstvím emisí.

Cílem této směrnice je umožnit označení výrobků ochrannou známkou „Ekologicky šetrný výrobek“ na základě nejen hodnocení samotného výrobku a jeho výrobních postupů, ale i celkového chování výrobce v péči o životní prostředí. Trubky a potrubní systémy z plastů nejsou zákonem č. 188/2004 Sb., o odpadech, zařazeny mezi výrobky, na které se vztahuje povinnost zpětného odběru. Z tohoto důvodu jsou v této směrnici formulovány požadavky, které se vztahují na celý životní cyklus výrobku a zavazují tak výrobce k recyklaci. Ekologické požadavky na výchozí surovinu pro výrobu trubek mají zajistit použití granulátů pocházejících z nejlepších, v současné době dostupných a použitelných technologií výroby. Použití aditiv šetrných k životnímu prostředí (neobsahujících toxické kovy) je dalším pozitivním krokem k redukci zátěže životního prostředí.

1 Definice pojmů

Pro účely této směrnice:

Trubky, tvarovky a potrubní systémy patří k základním materiálům používaným v instalatérské, resp. topenářské praxi. Proto jsou zde uvedeny orientační informace hlavně z tohoto pohledu.

Základní a nejjednodušší rozdělení plastů je do tří skupin:

- termoplasty
- reaktoplasty
- elastomery

Protože v instalatérské praxi se používají termoplasty, jsou zde uvedeny i základní informace, týkající se jejich zpracování.

Termoplasty lze poměrně snadno tepelně zpracovávat. Ohřátím změknou, ztratí svůj původní tvar, přemění se v taveninu a lze je tvarovat. Ochlazením zůstanou v novém tvaru. Tento způsob výroby lze opakovat, přičemž fyzikální vlastnosti se nemění.

Termoplasty se dělí na:

1. polyolefiny (polyetylén, polypropylén, polybutylén)
2. vinylchloridy (polyvinylchlorid neměkčený, chlorovaný)
3. styroly (akrylonitril-butadien-styren)

Z uvedených skupin je předmětem hodnocení výrobků podle požadavků této směrnice pouze první skupina, polyolefiny a výrobky z nich - trubky, tvarovky a potrubní systémy.

2 Vymezení kategorie

Tato směrnice se vztahuje na trubky, tvarovky a potrubní systémy z polyolefinů, určené pro tlakové rozvody topných plynů, vody, vytápění a beztlakové aplikace potrubí uložené v zemi.

Z hodnocení ekologické šetrnosti výrobků, ve smyslu této směrnice, jsou vyloučeny trubky, tvarovky a potrubní systémy z PVC.

3 Základní požadavky

3.1 Výrobky vymezené bodem 2 musí splňovat požadavky na bezpečný výrobek ve smyslu zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, v platném znění. Tyto výrobky musí splňovat platné technické, bezpečnostní, zdravotní, hygienické a jiné předpisy, včetně předpisů týkajících se ochrany životního prostředí, vztahujících se na výrobek a jeho výrobu, zejména:

- zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

3.2 Výrobky vymezené bodem 2 musí splňovat požadavky dalších platných legislativních předpisů a technických, bezpečnostních, zdravotních, hygienických a jiných předpisů, vztahujících se k mechanickým vlastnostem výrobku a jeho způsobilosti k použití, zejména:

- zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů,
- zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky ve znění pozdějších předpisů (nařízení vlády č. 312/2005 Sb.),
- zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

3.3 Výrobky vymezené bodem 2 musí mít užitné vlastnosti srovnatelné nebo lepší než obdobné výrobky stejné kategorie. Trubky, tvarovky a potrubní systémy z polyolefinů musí splňovat požadavky příslušných českých technických norem.

4 Specifické požadavky

4.1 Ekologické požadavky na výchozí surovinu (základní polymer)

Jako aditiva nebo pomocné prostředky při výrobě, nesmějí být použity:

- halogenové organické látky (např. prostředky k ochraně před požárem),
- změkčovadla,
- olovo, kadmium, chrom a jejich sloučeniny,
- látky vysoce toxické nebo toxické ve smyslu zákona č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Do základního polymeru mohou být výrobcem materiálu přidány antioxidanty, UV stabilizátory a barviva, nezbytné pro výrobu trub a tvarovek a jejich další použití, včetně svařování. Všechny přísady musí být rovnoměrně dispergovány.

4.2 Ekologické požadavky na vlastní výrobek

4.2.1 Aditiva a pomocné prostředky k výrobě

Plniva, stabilizátory, mazací prostředky, barviva apod., musí splňovat kritérium uvedené pod bodem 4.1 (nesmějí být použity látky vysoce toxické nebo toxické ve smyslu zákona č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů).

4.2.2 Prodloužená odpovědnost výrobce za výrobek (zneškodnění odpadového materiálu)

Mimo požadavků stanovených příslušnými předpisy a normami, musí průvodní technická dokumentace (návod k použití, montážní předpis, informace odběrateli/spotřebiteli) obsahovat:

- informaci o prodloužené odpovědnosti výrobce za výrobek, ve formě poučení pro odběratele/spotřebitele), jak s výrobkem zacházet po skončení jeho životnosti.

Výrobce se výslovně zaváže a bude vhodným způsobem deklarovat, že vytvoří a bude provozovat systém využití a zhodnocení znovu zpracovatelného a recyklovatelného odpadového materiálu:

- ve vlastní výrobě,
- v odběru výrobků a odpadového materiálu od odběratele/spotřebitele.

Množství znovu zpracovatelného nebo recyklovatelného materiálu bude specifikováno v plánech kvality výrobce a bude zjištěné ve výrobní dokumentaci výrobce.

Výrobce každoročně prokáže provádění tohoto závazku formou ověřovaného ekologického prohlášení a o výsledcích plnění závazku bude vhodným způsobem informovat veřejnost, např. zveřejněním výsledků ve výroční zprávě organizace.

5 Posuzování a ověřování

5.1 Splnění základních požadavků podle bodu 3.1 prokazuje výrobce nebo dovozce:

- čestným prohlášením, že s ním není vedeno správné řízení za porušování legislativních předpisů týkajících se životního prostředí a prohlášením o dodržování ekologických zásad při výrobě předmětného výrobku, resp. vyjádřením České inspekce životního prostředí v tomto smyslu.

5.2 Splnění základních požadavků podle bodu 3.2 a 3.3 musí být výrobcem nebo dovozcem prokázáno:

- předložením certifikátu výrobku a písemným prohlášením o shodě výrobku s technickými předpisy a o dodržení stanoveného postupu posouzení shody podle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky.

Prohlášení o shodě musí mít tyto náležitosti:

- 1) identifikační údaje o výrobcu nebo dovozci
- 2) identifikační údaje o výrobku
- 3) popis a určení výrobku

- 4) identifikační údaje dokladů o zkouškách a posouzení shody
- 5) seznam technických předpisů a českých norem použitých pro posouzení shody
- 6) údaje o autorizované osobě pokud vydala stavební technické osvědčení, zkušební protokol, popř. certifikát
- 7) potvrzení výrobce nebo dovozce o tom, že vlastnosti výrobku splňují základní požadavky podle nařízení vlády č. 163/2002 Sb., popřípadě požadavky jiných technických předpisů, že výrobek je za podmínek obvyklého, popřípadě výrobcem nebo dovozcem určeného použití bezpečný, a že přijal opatření, kterými zabezpečuje shodu všech výrobků uváděných na trh s technickou dokumentací a se základními požadavky.
- 8) datum a místo vydání prohlášení o shodě, jméno a funkce odpovědné osoby výrobce nebo dovozce a podpis.

5.3 Splnění specifických požadavků musí být prokázáno písemným prohlášením výrobce nebo dovozce o splnění předepsaných požadavků, vystaveným na základě:

- dokumentace dodavatelů,
- vlastní dokumentace o technologii výroby a průvodní dokumentace výrobku (návodu k použití, montážního předpisu, samostatné informace pro odběratele/spotřebitele, apod.).

5.4 Při posuzování žádosti a kontrole dodržování požadavků a kritérií u žadatele o ekoznačku, výrobce, bude vzato v úvahu zavedení uznaných environmentálních manažerských systémů jako je certifikace podle ČSN EN ISO 14001 nebo registrace Programu EMAS podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 761/2001.

Rovněž bude vzato v úvahu zda má žadatel o ekoznačku, výrobce, systém řízení kvality certifikovaný podle normy ČSN EN ISO 9001.

Z dokumentace výrobku musí být zřejmé, z jakých surovin je produkt vyráběn a zda je zaručena stálost požadovaných vlastností výrobku.

Dodržování požadavků a kritérií může být u držitele ekoznačky kontrolováno nahodile.

6 Organizační záležitosti

Organizační záležitosti k podání přihlášky k výběrovému řízení pro propůjčení ekoznačky, ochranné známky „Ekologicky šetrný výrobek“, zajišťuje CENIA, česká informační agentura životního prostředí, pracoviště Agentura pro ekologicky šetrné výrobky, Litevská 8/1174, 100 05 Praha 10.

7 Platnost

Tato technická směrnice nabývá účinnosti dnem podpisu a má platnost do 31.1.2012.

V Praze dne

Martin Bursík
místopředseda vlády
a ministr životního prostředí